

BS/171/2009

**OPINIE O SYTUACJI NA RYNKU
PRACY I ZAGROŻENIU BEZROBOCIEM
LUDZI MŁODYCH**

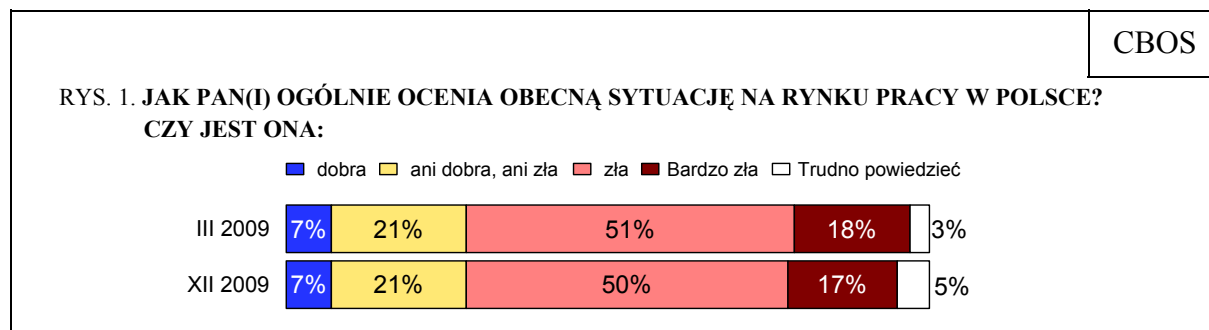
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Ostatnie doniesienia na temat rynku pracy w Polsce nie napawają optymizmem. Z informacji podanych w „Rzeczpospolitej”¹ wynika, że obecnie bez pracy jest ponad 400 tys. młodych ludzi, czyli o 120 tys. więcej niż przed rokiem. W rezultacie osoby w wieku do 25 lat stanowią już 23% wszystkich bezrobotnych. W związku z tym w naszym grudniowym badaniu² postanowiliśmy zapytać respondentów, czy dostrzegają problem bezrobocia wśród młodzieży w swoich miejscowościach i okolicy oraz jakie, ich zdaniem, są tego przyczyny.

Aby nadać analizowanemu zjawisku trochę szerszy kontekst, ankietowanych pytaliśmy także o społeczne oceny sytuacji panującej na krajowym rynku pracy oraz przewidywania dotyczące jej rozwoju. Sprawdzaliśmy też, jak duży jest rozmiar bezrobocia zarówno w rodzinach respondentów, jak i wśród ich znajomych. Jak co miesiąc badani przedstawiali również opinie na temat lokalnych rynków pracy, a respondenci aktywni zawodowo odnosili się do zagrożenia bezrobociem.

SYTUACJA NA KRAJOWYM RYNKU PRACY

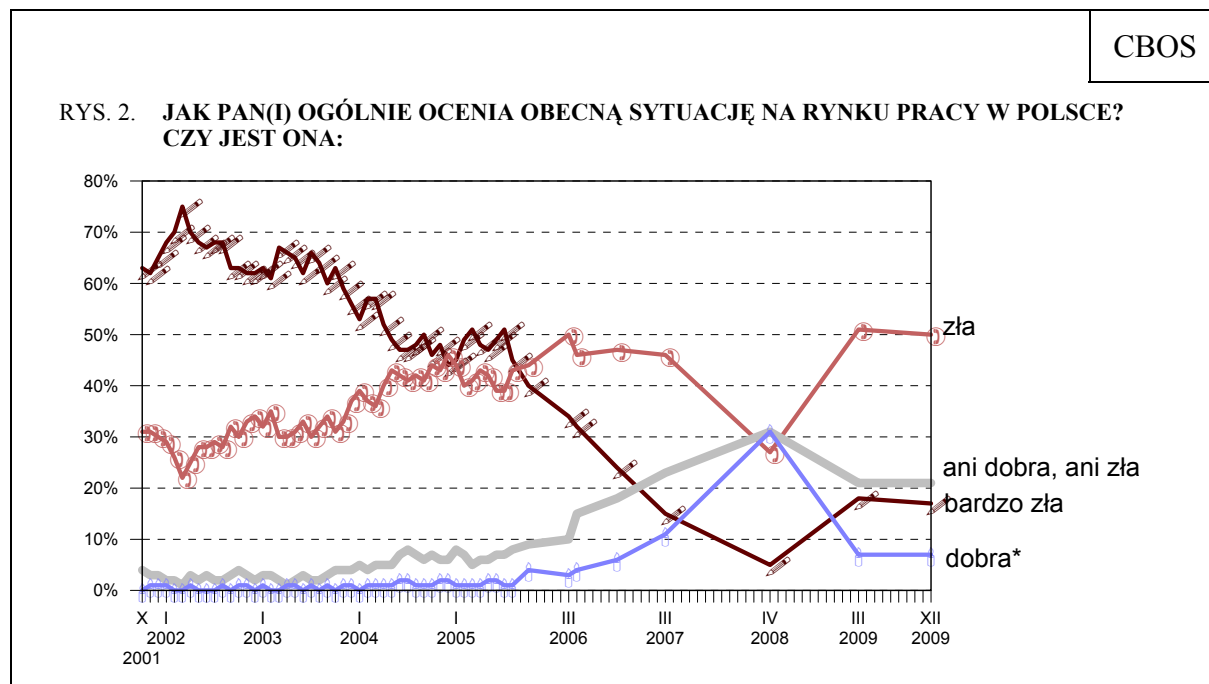
Ogólną sytuację na rynku pracy w Polsce respondenci oceniali ostatnio w marcu. Od tego czasu oceny niemal się nie zmieniły. Nadal 7% ankietowanych postrzega tę sytuację pozytywnie, większość zaś (67%, spadek o 2 punkty) – negatywnie.

¹ Zob. *Młodzi ludzie zwykle są krócej bezrobotni* w: „Rzeczpospolita” z 1 grudnia 2009 roku.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (235) zrealizowano w dniach 2–9 grudnia 2009 roku na liczącej 1046 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wyniki uzyskane w naszych badaniach w ostatnich ośmiu latach potwierdzają obserwacje poczynione w marcu tego roku, iż rzeczywista sytuacja na rynku pracy w Polsce kształtuje społeczne oceny w tym zakresie³. Niezmiennność obecnie odnotowanych opinii badanych jest wynikiem stagnacji, jaką obserwujemy na rynku pracy.

* Są to połączone odpowiedzi „bardzo dobra” i „dobra”. Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 1

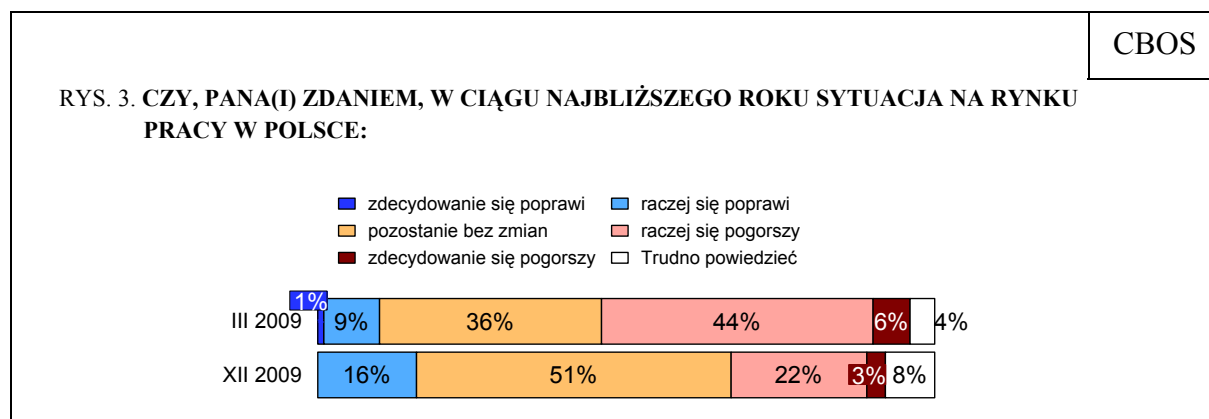
Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	X '05		III '06		IV '06		IX '06		III '07		IV '08		III '09		XII '09	
	w procentach															
– bardzo dobra	1	4	0	3	0	4	0	6	0	11	1	31	0	7	0	7
– dobra	3	4	3	3	4	4	6	6	11	11	30	31	7	7	7	7
– ani dobra, ani zła	9	9	10	10	15	15	18	18	23	23	31	31	21	21	21	21
– zła	44	84	50	84	46	78	47	71	46	61	27	32	51	69	50	67
– bardzo zła	40	34	34	34	32	78	24	71	15	61	5	32	18	69	17	67
Trudno powiedzieć	3	3	3	3	3	3	4	4	5	5	6	6	3	3	5	5

Pozytywne opinie częściej od innych deklarują osoby młodsze, w wieku od 18 do 34 lat, badani z wyższym wykształceniem, respondenci dobrze sytuowani, żyjący w dobrych

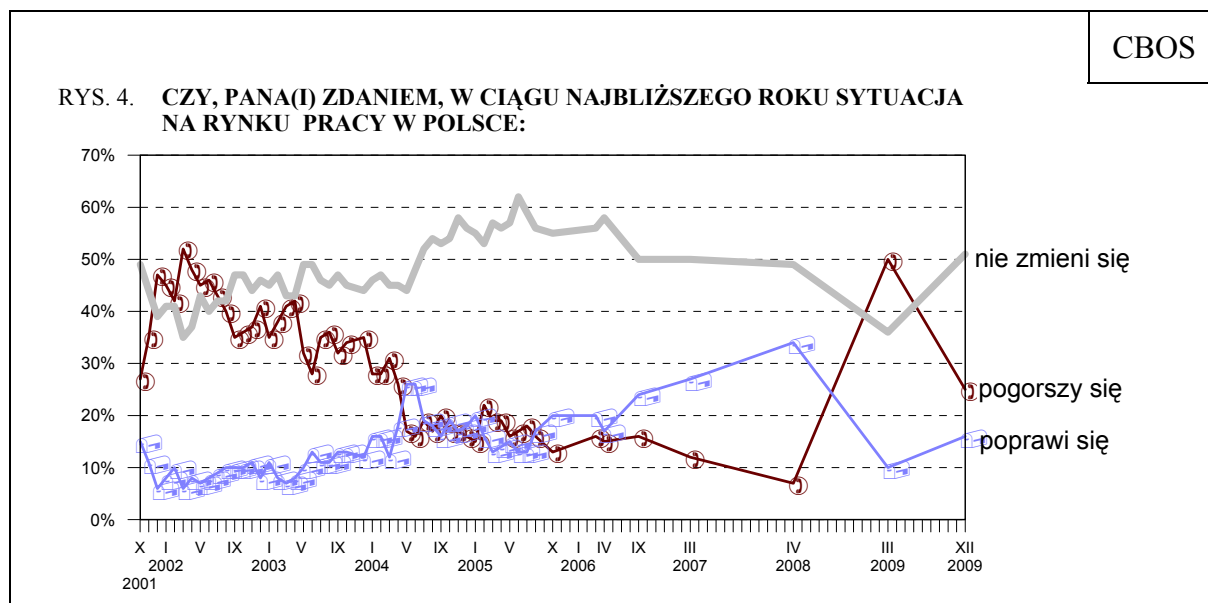
³ Zob. komunikat CBOS „Opinie o sytuacji na rynku pracy i zagrożeniu bezrobociem”, marzec 2009 (oprac. B. Wciórka).

warunkach materialnych, a także kadra kierownicza i specjaliści. Generalnie jednak we wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważają negatywne opinie na temat rynku pracy w Polsce. Są one tym częstsze, im badani są starsi, mniej wykształceni, mają niższe dochody i gorzej oceniają własne warunki materialne. Krytyczne opinie odnotowujemy najczęściej wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, emerytów i rencistów, robotników wykwalifikowanych, a także, co zupełnie nie dziwi, wśród osób bezrobotnych (zob. tabele aneksowe).

Od marca br. istotne zmiany zaszły w społecznych przewidywaniach dotyczących rozwoju sytuacji na krajowym rynku pracy w ciągu najbliższego roku. Liczba ankietowanych przekonanych o pogorszeniu się w tym czasie sytuacji na rynku pracy w Polsce zmalała o połowę (z 50% do 25%). Osoby oczekujące poprawy w tym względzie stanowią obecnie 16% ogółu badanych (wzrost od marca o 6 punktów). O 15 punktów (do 51%) przybyło ankietowanych, którzy sądzą, że sytuacja na rynku pracy w Polsce pozostanie stabilna.

Z dłuższej perspektywy czasowej widać wyraźnie, iż obecne przewidywania respondentów są znacznie gorsze od notowanych w latach 2005–2008, jednak bardzo powoli się poprawiają. Można zatem wnioskować, iż społeczeństwo polskie jest świadome wciąż istniejącego kryzysu gospodarczego, ale jednocześnie liczy, iż w ciągu roku sytuacja na rynku pracy zmieni się na lepsze.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 2

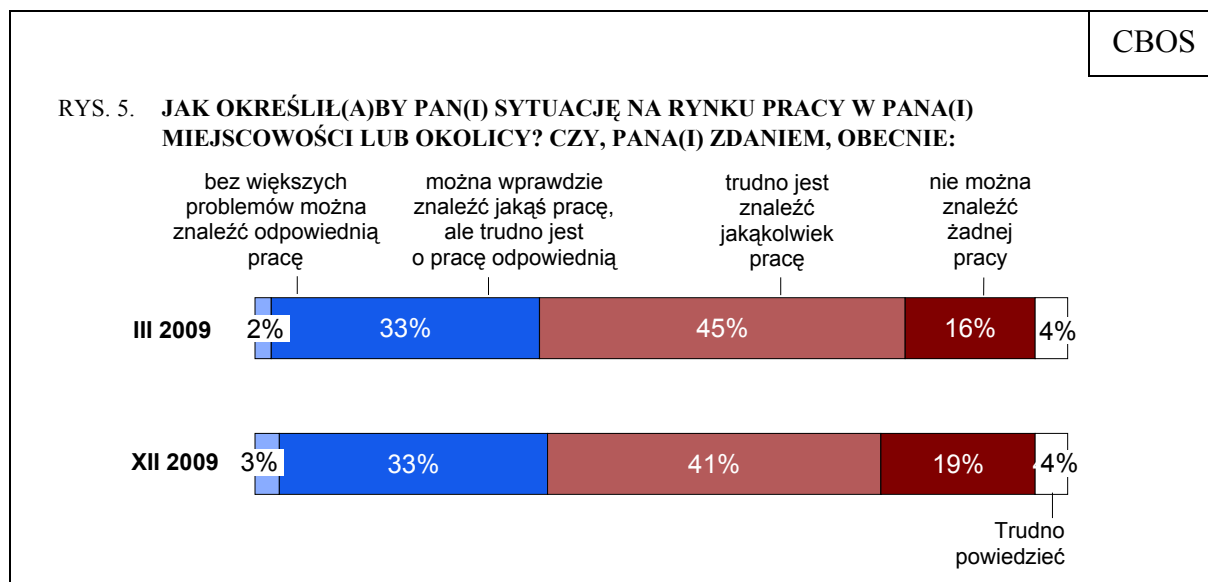
Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskaźniki respondentów według terminów badań															
	X '05		III '06		IV '06		IX '06		III '07		IV '08		III '09		XII '09	
	w procentach															
– zdecydowanie się poprawi	0	20	1	20	0	17	1	24	0	27	1	34	1	0	16	
– raczej się poprawi	20		19		17		23		27		33		9	16		
– nie zmieni się	55	55	56	56	58	58	50	50	50	50	49	49	36	36	51	
– raczej się pogorszy	11	13	14	16	12	15	13	16	10	12	6	7	44	22	25	
– zdecydowanie się pogorszy	2		2		3		3		2		1		6	3		
Trudno powiedzieć	12	12	8	8	10	10	9	9	11	11	10	10	4	4	8	

Obecnie co czwarty badany (25%) przewiduje negatywne zmiany na krajowym rynku pracy, w tym jedynie trzech na stu respondentów (3%) spodziewa się radykalnego pogorszenia. Połowa ankietowanych (51%) jest zdania, że w ciągu roku sytuacja na rynku pracy w Polsce nie ulegnie zmianie. Na jej poprawę liczy natomiast 16% respondentów, z tym że wszyscy wyrażają umiarkowany optymizm.

Na poprawę w tym względzie liczą najczęściej ludzie młodzi, w wieku od 18 do 34 lat, mieszkańcy wielkich miast, badani z wykształceniem wyższym, dobrze sytuowani. Optyризmem wyróżniają się także uczniowie i studenci oraz średni personel i technicy. Wzrostu bezrobocia częściej od innych spodziewają się natomiast osoby ze średnich i dużych miast (ale nie największych), respondenci niezbyt dobrze sytuowani i źle oceniający swoje warunki materialne. Pogorszenia sytuacji na rynku pracy w Polsce obawia się także około jednej trzeciej pracowników usług i osób bezrobotnych (zob. tabele aneksowe).

SYTUACJA NA LOKALNYCH RYNKACH PRACY

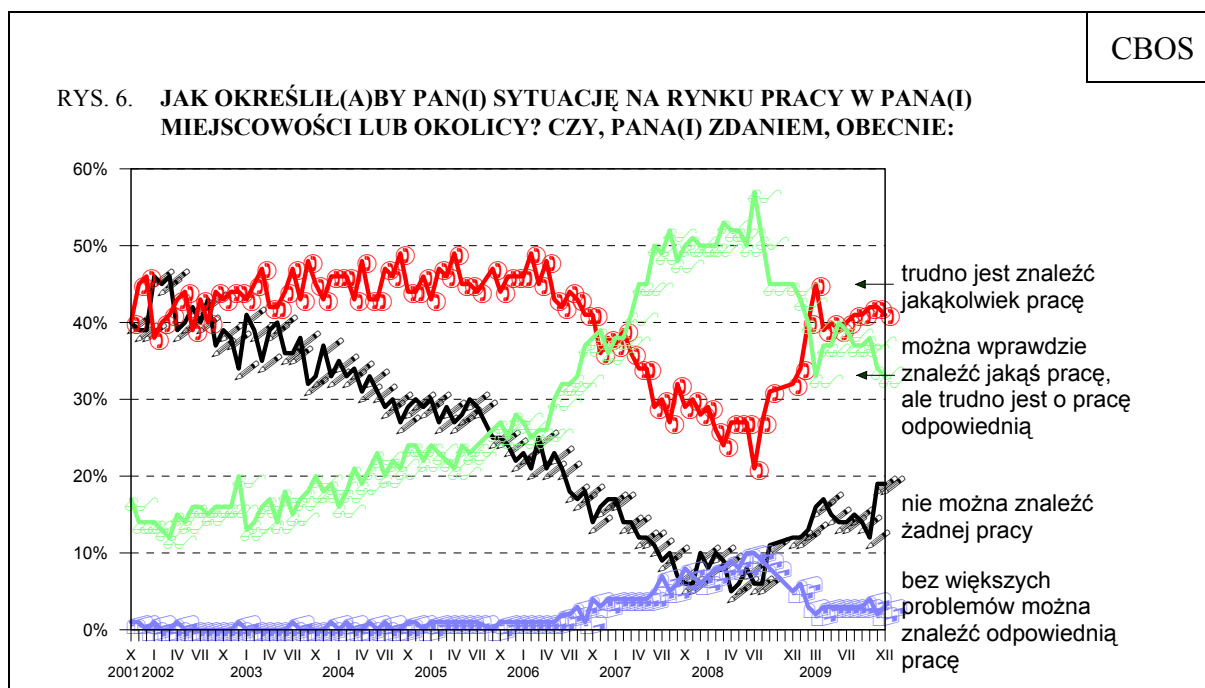
W ciągu ostatnich dziewięciu miesięcy stabilne pozostały nie tylko oceny dotyczące krajowego rynku pracy, ale także opinie o sytuacji panującej na rynkach lokalnych, w miejscu zamieszkania respondentów. W porównaniu z pomiarem z marca tego roku niezmiennie jedna trzecia ankietowanych (33%) ocenia, że w zasadzie nie ma u nich problemów ze znalezieniem jakiegoś zatrudnienia. Nadal większość respondentów (60%) twierdzi, że w ich miejscu zamieszkania i okolicy praca jest trudno dostępna lub też że nie ma jej wcale. O tym, że stosunkowo łatwo jest znaleźć pracę satysfakcjonującą, w dalszym ciągu przekonanych jest niewielu badanych (3%).

Skalę zmian w opiniach na temat lokalnych rynków pracy można dostrzec tak naprawdę dopiero wówczas, gdy weźmiemy pod uwagę dłuższy odcinek czasu. Rok 2009 był rokiem wielu wahań, a opinie respondentów nie zawsze były jednoznacznie ukierunkowane. Mimo to obserwujemy tendencję do wzrostu liczby ocen negatywnych kosztem pozytywnych. Chwilowe zmiany można tłumaczyć sezonowością prac i zwiększonymi możliwościami zatrudnienia w okresie wakacyjnym. Tym samym lokalne rynki pracy najslabiej wypadają na przełomie marca i kwietnia, a także w listopadzie i grudniu, kiedy to szanse czasowego zatrudnienia są najmniejsze.

Tabela 3

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań z 2009 roku											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach											
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	6	3	2	3	3	3	3	3	3	4	2	3
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	43	40	33	37	37	40	39	37	37	38	34	33
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	34	40	45	39	40	39	40	41	41	42	42	41
– nie można znaleźć żadnej pracy	12	13	16	17	15	14	14	15	14	12	19	19
Trudno powiedzieć	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	3	4

Pominięto „trudno powiedzieć”

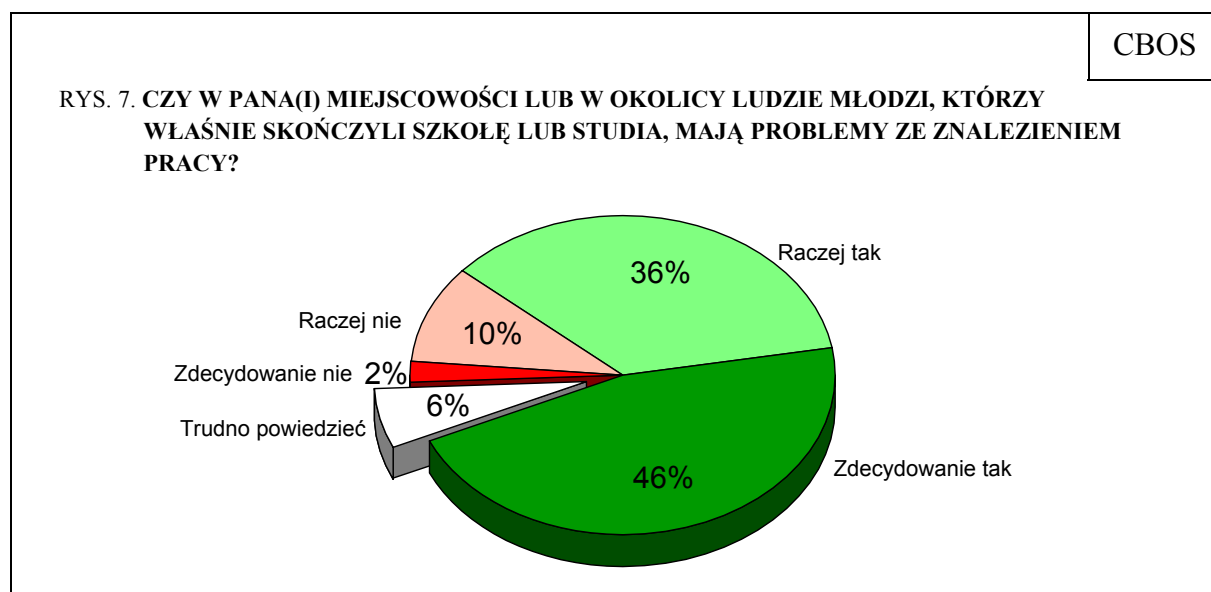
Obecnie zaledwie trzech na stu respondentów (3%) twierdzi, że w ich miejscowości lub okolicy bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę, a co trzeci (33%) uważa, że wprawdzie jakieś zatrudnienie jest osiągalne, lecz nie zawsze jest ono satysfakcjonujące. Dla porównania – 41% badanych jest zdania, że w rejonie ich zamieszkania trudno o jakąkolwiek pracę, a prawie co piąty (19%) twierdzi, że nie ma tam żadnego zatrudnienia.

Opinie na ten temat są silnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Niewątpliwie decydujące znaczenie ma charakter miejsca zamieszkania ankietowanych – im mniejsza miejscowość, tym bardziej krytyczne oceny sytuacji panującej na lokalnych rynkach

pracy. Na trudności ze znalezieniem jakiegokolwiek zatrudnienia lub na całkowity brak pracy wskazuje zdecydowana większość ludzi ze wsi (75%, w tym 33% uważa, że w ich rejonie nie ma żadnej pracy) oraz małych miast (71%) i tylko jedna czwarta respondentów ze środowisk wielkomiejskich (25%, w tym jedynie 1% twierdzi, że nie można w ogóle znaleźć tam pracy). Deficyt pracy postrzegany jest zdecydowanie częściej przez osoby mniej wykształcone, z niższą pozycją zawodową, żyjące w gorszych warunkach materialnych. O lokalnych rynkach pracy najgorzej wypowiadają się rolnicy, bezrobotni i osoby pracujące w prywatnych gospodarstwach rolnych. Najlepsze opinie w tym względzie wyrażają osoby młode, dobrze wykształcone, a także kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz pracownicy usług.

BEZROBOCIE MŁODYCH NA LOKALNYCH RYNKACH PRACY

Mając na uwadze doniesienia z ostatnich miesięcy o zwiększającym się problemie bezrobocia wśród ludzi młodych (w wieku do 25 lat), w ostatnim badaniu zapytaliśmy naszych respondentów o ich doświadczenia w tym względzie. Zdecydowana większość ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, że w ich miejscowości lub w okolicy ludzie młodzi, którzy właśnie skończyli szkołę lub studia, mają problemy ze znalezieniem pracy (82%, z czego aż 46% ma całkowitą pewność). Mniej więcej co ósmy ankietowany (12%) jest przeciwnego zdania, w tym 2% uważa, że ludzie młodzi w ogóle nie mają tego rodzaju problemów.

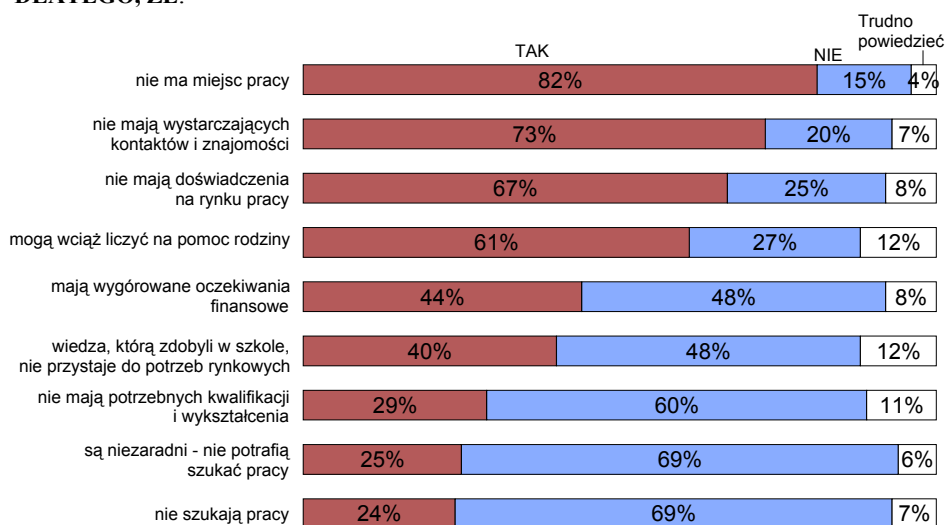
Respondentów, którzy dostrzegają problem bezrobocia wśród ludzi młodych, zapytaliśmy, jakie są tego przyczyny. Zdecydowana większość ankietowanych (82%) podzieliła opinię, że głównym powodem jest brak miejsc pracy w ich miejscowości. Niemal trzy czwarte badanych z tej grupy (73%) uznało, że przyczyną jest niewystarczająca sieć kontaktów i znajomości, które w dużej mierze ułatwiają znalezienie pracy. Większość respondentów (67%) potwierdziła również obiegową opinię, iż pracodawcy nie chcą zatrudniać osób bez doświadczenia zawodowego, gdyż ich przeszkolenie jest dla firmy zbyt kosztowne i, szczególnie w dobie kryzysu, niezbyt opłacalne. Prawie dwie trzecie ankietowanych (61%) uważa, że ludzie młodzi nie mają wystarczających motywacji do tego, aby szukać pracy, ponieważ wciąż mogą liczyć na pomoc rodziny. Znaczna grupa badanych (44%) popiera stwierdzenie, że młodzież ma zbyt wygórowane oczekiwania finansowe.

Argumentami, które respondenci rzadziej wybierali, były między innymi te dotyczące wykształcenia ludzi młodych. Prawie połowa ankietowanych (48%) kwestionuje stwierdzenie, że wiedza, którą świeżo upieczeni absolwenci wnoszą ze szkoły czy uczelni, nie przystaje do potrzeb rynkowych. Większość respondentów (60%) nie podziela również opinii, iż osoby te nie mają potrzebnych kwalifikacji i wykształcenia. Tylko co czwarty badany jest zdania, że młodzi ludzie są bezrobotni, bo nie potrafią szukać pracy (25%) lub że w ogóle się o nią nie starają (24%).

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DOSTRZEGAJĄCYCH PROBLEM BEZROBOCIA WŚRÓD LUDZI MŁODYCH (N=1023)

CBOS

RYS. 8. CO, ZDANIEM PANA(I), OBECNIE DECYDUJE O TYM, ŻE MŁODZI LUDZIE W PANA(I) MIEJSCOWOŚCI LUB W OKOLICY, KTÓRZY WŁAŚNIE SKOŃCZYLI SZKOŁĘ LUB STUDIA, NIE MOGĄ ZNALEŹĆ PRACY, SĄ BEZROBOTNI? CZY NIE MAJĄ PRACY DLATEGO, ŻE.

POCZUCIE ZAGROŻENIA BEZROBOCIEM

Stabilności opinii o sytuacji na krajowym i lokalnych rynkach pracy towarzyszy minimalny spadek poczucia zagrożenia bezrobociem wśród osób mających zatrudnienie. Szczególnie widoczny jest on w porównaniu z sytuacją sprzed miesiąca, kiedy poczucie bezpieczeństwa w tej dziedzinie należało do najniższych w roku 2009. Od listopada odsetek osób mających pracę, ale obawiających się jej utraty spadł o 5 punktów i w takim samym stopniu (o 5 punktów) przybyło osób, które są wolne od tego typu obaw.

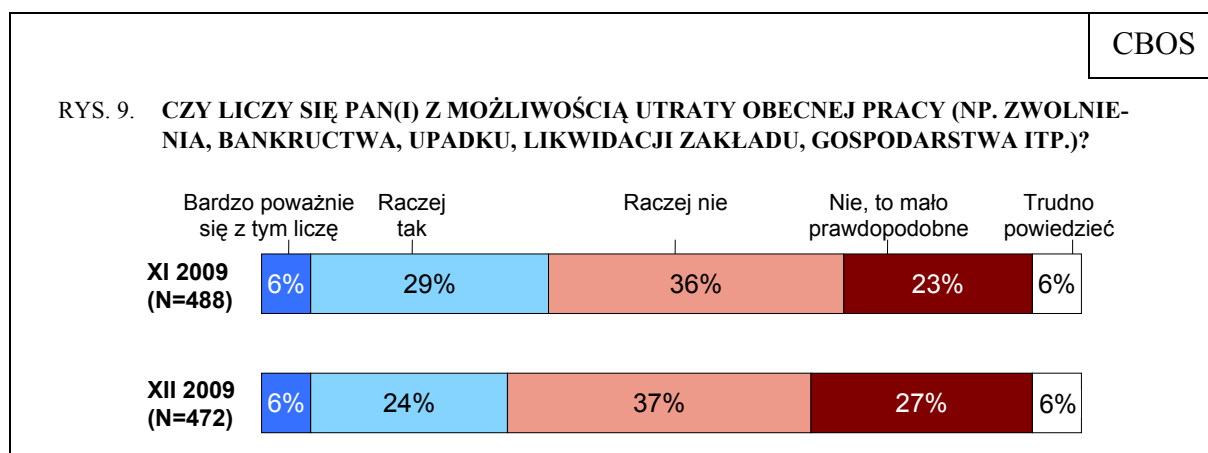

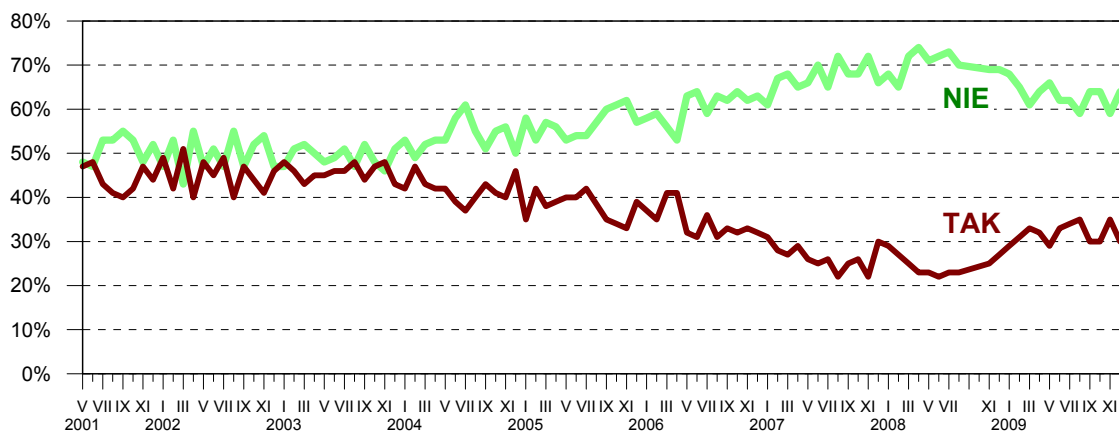
Tabela 4

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań z 2009 roku											
	I (N=508)	II (N=488)	III (N=461)	IV (N=513)	V (N=531)	VI (N=501)	VII (N=547)	VIII (N=507)	IX (N=527)	X (N=512)	XI (N=488)	XII (N=472)
	w procentach											
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	6	7	6	5	8	9	7	6	8	6	6
Raczej tak	22	25	26	26	24	25	25	28	24	22	29	24
Raczej nie	37	39	33	35	35	33	34	32	35	39	36	37
Nie, to mało prawdopodobne	31	26	28	29	31	29	28	27	29	25	23	27
Trudno powiedzieć	3	4	6	4	5	5	4	6	6	6	6	6

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Z dłuższej perspektywy można zauważyć, że obecna sytuacja na rynku pracy w Polsce przypomina tę z połowy 2006 roku. Jeżeli nie nastąpią poważne zmiany, to można się spodziewać stabilizacji obaw pracowników na poziomie zaobserwowanym w latach 2001–2003.

RYŚ. 10. CZY LICZY SIĘ PAN(I) Z MOŻLIWOŚCIĄ UTRATY OBECNEJ PRACY (NP. ZWOLNIENIA, BANKRUCTWA, UPADKU, LIKWIDACJI ZAKŁADU, GOSPODARSTWA ITP.)?*
V 2001—XII 2009

* Zsumowano odsetki odpowiedzi: „bardzo poważnie się z tym liczę” i „raczej się z tym liczę” (TAK) oraz „nie, to mało prawdopodobne” i „raczej nie” (NIE). Pominęto „trudno powiedzieć”

Uwaga: Pytanie zadawano respondentom mającym pracę, łącznie z rolnikami i osobami pomagającymi w prowadzeniu gospodarstwa rolnego oraz pracującym na własny rachunek poza rolnictwem

Wprawdzie obecnie większość pracujących respondentów (64%) deklaruje poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia, jednak tylko co czwarty z nich (27%) uznaje utratę pracy za mało prawdopodobną. Natomiast prawie co trzeci pracownik (30%) dostrzega niebezpieczeństwo zwolnienia (w tym 6% bardzo poważnie bierze to pod uwagę).

W większości grup społeczno-demograficznych pracowników przeważają osoby spokojne o swoje miejsca pracy. Znaczne odsetki osób zagrożonych bezrobociem notujemy wśród pracowników usług oraz wśród robotników (niewykwalifikowanych i wykwalifikowanych). Największe poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia mają rolnicy (zob. tabele aneksowe).

BEZROBOCIE W RODZINIE I WŚRÓD ZNAJOMYCH

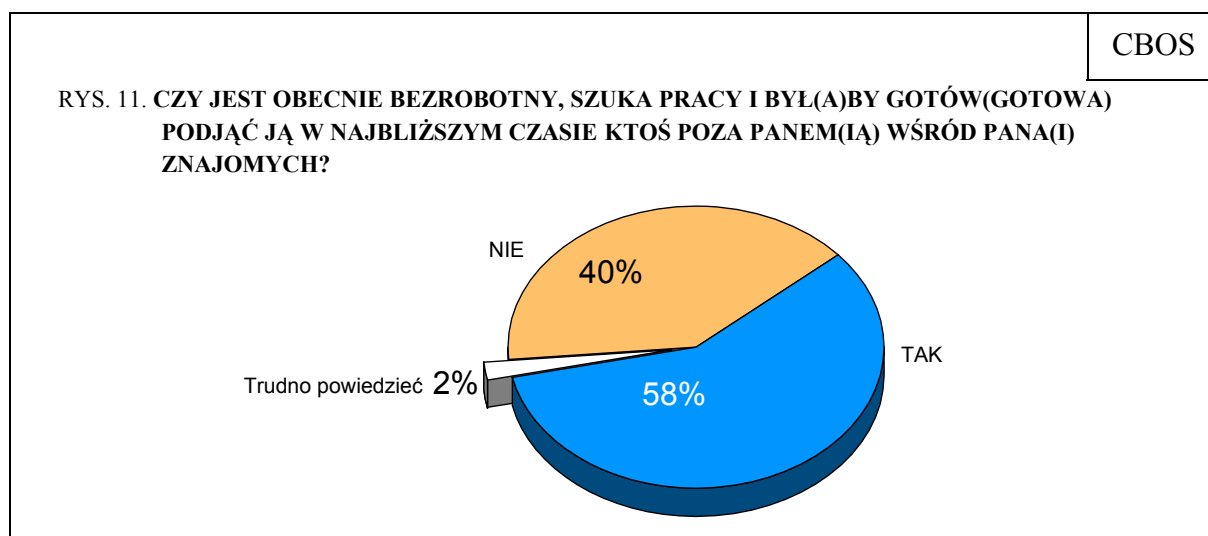
W celu ustalenia, jak wiele rodzin w chwili obecnej jest dotkniętych bezrobociem, zapytaliśmy respondentów o to, czy oni sami lub ktoś z ich gospodarstwa domowego jest teraz bezrobotny, poszukuje pracy i gotów jest podjąć ją w najbliższym czasie. Przyjmując taką definicję bezrobocia (uwzględniającą silną motywację do podjęcia pracy) można powiedzieć, że w chwili obecnej w co czwartej rodzinie (27%) są osoby bezrobotne (wzrost od marca br. o 2 punkty, od kwietnia 2008 roku o 6 punktów).

Tabela 5

Czy ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego jest obecnie bezrobotny, szuka pracy i byłby gotów podjąć ją w najbliższym czasie?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	III '05	III '06	III '07	IV '08	III '09	XII '09
	w procentach					
Tak	38	33	32	21	25	27
Nie	61	66	68	79	75	72

Pominięto „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Problem bezrobocia jest znacznie bardziej widoczny, kiedy ankietowani mówią o swoich znajomych, którzy są bezrobotni, szukają pracy i byliby gotowi ją podjąć w najbliższym czasie. W grudniowym badaniu pytanie to zadaliśmy naszym respondentom po raz pierwszy. Uzyskane wyniki wskazują, iż analizowany problem dotyczy większości społeczeństwa. Aż 58% badanych twierdzi, iż wśród ich znajomych są osoby, które pomimo swoich chęci i starań nie mogą znaleźć pracy.

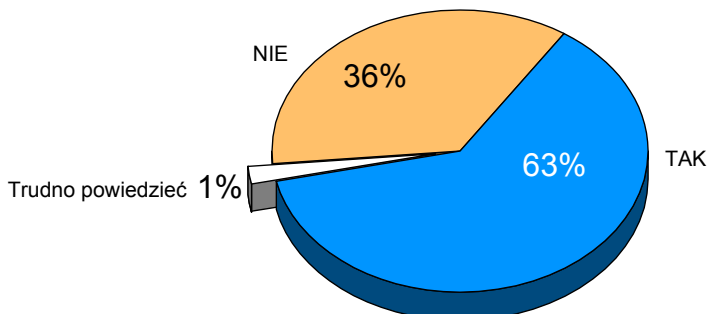

Biorąc pod uwagę problemy ze znalezieniem pracy wśród ludzi młodych, którzy właśnie skończyli szkołę lub studia, zapytaliśmy respondentów, czy wśród bezrobotnych, szukających pracy i gotowych podjąć ją w najbliższym czasie są osoby w wieku od 18 do 25 lat. Prawie dwie trzecie ankietowanych (63%) potwierdziło istnienie takich osób w ich rodzinie lub wśród znajomych.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW ZNAJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE, POSZUKUJĄCE PRACY (N=644)

CBOS

RYS. 12. CZY WŚRÓD TYCH BEZROBOTNYCH, SZUKAJĄCYCH PRACY I GOTOWYCH PODJĄĆ JĄ W NAJBLIŻSZYM CZASIE SĄ OSOBY MŁODE, W WIEKU OD 18 DO 25 LAT?

★

★

★

Koniec roku 2009 nie przyniósł dużych zmian w kwestii bezrobocia i oceny krajowego rynku pracy. Nadal ponad dwie trzecie badanych twierdzi, iż sytuacja na rynku pracy w Polsce jest zła bądź nawet bardzo zła, jedynie siedmiu na stu respondentów gotowych jest uznać obecny stan rzeczy za dobry. Podobnie przedstawia się sytuacja na lokalnych rynkach pracy – od kilku miesięcy większość ankietowanych dostrzega problemy ze znalezieniem jakiegokolwiek pracy, a już na pewno pracy odpowiedniej. Mimo to wizja przyszłości przedstawia się dość optymistycznie. W porównaniu z marcem tego roku znacząco wzrosła liczba badanych spodziewających się poprawy sytuacji na krajowym rynku pracy. Coraz mniej osób obawia się też utraty zatrudnienia, choć wzrósł odsetek rodzin dotkniętych bezrobociem.

W opiniach respondentów, sytuacja ludzi młodych na rynku pracy nie przedstawia się najlepiej. Ponad trzy czwarte badanych zauważa problem bezrobocia wśród młodzieży, który wynika z ogólnej stagnacji na rynku pracy.

Opracowała

Katarzyna WĄDOŁOWSKA

A N E K S

Tabela 1

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		7	21	67	5	1046
Płeć	Mężczyźni	9	20	66	4	489
	Kobiety	5	22	67	6	557
Wiek	18-24 lata	12	27	61		140
	25-34	11	25	61	3	191
	35-44	9	21	65	4	154
	45-54	5	22	68	5	175
	55-64	4	17	73	6	178
	65 lat i więcej	3	15	72	11	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	20	67	5	396
	Miasto do 20 tys.	3	20	72	4	140
	20-100 tys.	8	22	66	4	200
	101-500 tys.	6	21	69	4	166
	501 tys. i więcej mieszk.	9	22	59	9	143
Wykształcenie	Podstawowe	5	18	71	6	281
	Zasadnicze zawodowe	4	15	75	6	267
	Średnie	9	23	65	3	350
	Wyższe	10	33	51	6	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	13	37	49	1	76
	Średni personel, technicy	8	31	54	7	37
	Pracownicy adm.-biurowi	11	22	65	2	66
	Pracownicy usług	7	29	63	1	65
	Robotnicy wykwalifikowani	4	17	71	8	131
	Robotnicy niewykwalifik.	7	15	67	11	61
	Rolnicy	9	19	68	4	55
	Pracujący na własny rach.	9	23	55	13	41
Bierni zawodowo	Renciści	7	17	72	4	83
	Emeryci	2	15	76	8	231
	Uczniowie i studenci	13	34	53		74
	Bezrobotni	2	12	83	3	63
	Gospodynie domowe i inni	13	21	62	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	21	66	3	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	26	59	6	72
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	30	57	5	221
	prywatnym gosp. rolnym	10	22	63	5	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7	13	74	5	193
	501-750	2	20	76	2	158
	751-1000	8	22	64	6	178
	1001-1500	10	24	59	7	138
	Powyżej 1500 zł	11	27	56	6	119
Ocena własnych war. mater.	Złe		15	78	7	146
	Średnie	4	16	76	5	487
	Dobre	14	29	53	5	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	9	81	6	64
	Raz w tygodniu	6	20	69	5	529
	1-2 razy w miesiącu	10	28	58	4	169
	Kilka razy w roku	8	20	66	6	186
	W ogóle nie uczestniczy	7	22	64	7	98
Poglądy polityczne	Lewica	10	20	67	3	141
	Centrum	6	23	68	4	284
	Prawica	10	23	62	5	317
	Trudno powiedzieć	3	18	71	8	305

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		16	51	25	8	1044
Płeć	Mężczyźni	20	51	21	7	489
	Kobiety	12	51	29	8	554
Wiek	18-24 lata	29	41	24	6	140
	25-34	21	54	22	3	191
	35-44	14	57	23	6	152
	45-54	11	55	28	6	175
	55-64	14	50	29	8	178
	65 lat i więcej	11	48	25	17	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	52	26	9	395
	Miasto do 20 tys.	15	64	14	7	139
	20-100 tys.	17	51	27	5	200
	101-500 tys.	17	44	31	8	166
	501 tys. i więcej mieszk.	21	44	25	10	143
Wykształcenie	Podstawowe	14	46	27	13	281
	Zasadnicze zawodowe	12	58	24	7	265
	Średnie	19	48	27	7	349
	Wyższe	21	55	20	4	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	57	23	3	76
	Średni personel, technicy	33	44	14	9	37
	Pracownicy adm.-biurowi	26	47	27		66
	Pracownicy usług	12	52	36		65
	Robotnicy wykwalifikowani	14	52	24	10	131
	Robotnicy niewykwalifik.	21	39	26	14	60
	Rolnicy	6	70	14	9	55
	Pracujący na własny rach.	23	52	18	8	41
Bierni zawodowo	Renciści	9	55	29	7	83
	Emeryci	11	51	26	12	230
	Uczniowie i studenci	27	50	17	5	74
	Bezrobotni	16	43	32	9	63
	Gospodynie domowe i inni	19	45	30	6	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	12	55	28	5	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	48	20	6	72
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	49	23	6	220
	prywatnym gosp. rolnym	4	71	17	8	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	51	28	8	192
	501-750	9	56	30	5	158
	751-1000	22	46	22	11	178
	1001-1500	20	52	19	9	138
	Powyżej 1500 zł	24	45	25	6	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	43	38	13	144
	Średnie	10	57	26	7	487
	Dobre	27	46	19	7	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	44	36	8	63
	Raz w tygodniu	16	53	23	9	529
	1-2 razy w miesiącu	15	55	25	5	168
	Kilka razy w roku	20	50	22	8	186
	W ogóle nie uczestniczy	17	42	34	8	98
Poglądy polityczne	Lewica	20	48	26	7	141
	Centrum	15	51	28	6	284
	Prawica	19	49	24	8	316
	Trudno powiedzieć	13	55	22	10	304

Tabela 3

		Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:					Liczba osób
		bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	nie można znaleźć żadnej pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		3	33	41	19	4	1045
Płeć	Mężczyźni	4	39	38	18	2	489
	Kobiety	3	27	44	20	6	556
Wiek	18-24 lata	7	37	45	11		140
	25-34	5	48	30	17	0	191
	35-44	4	38	39	19	1	154
	45-54	2	31	44	18	5	175
	55-64	1	29	45	22	4	178
	65 lat i więcej	1	17	45	26	12	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	21	42	33	2	396
	Miasto do 20 tys.	3	20	48	23	5	140
	20-100 tys.	3	33	47	12	5	200
	101-500 tys.	0	45	42	9	4	166
	501 tys. i więcej mieszk.	9	60	24	1	6	142
Wykształcenie	Podstawowe	1	15	49	29	5	281
	Zasadnicze zawodowe	2	29	43	22	4	267
	Średnie	4	39	42	13	2	349
	Wyższe	6	58	22	9	5	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	54	25	11	1	76
	Średni personel, technicy	2	45	35	9	9	37
	Pracownicy adm.-biurowi	5	41	42	10	2	66
	Pracownicy usług	3	53	35	7	1	65
	Robotnicy wykwalifikowani	3	34	43	18	2	131
	Robotnicy niewykwalifik.	2	20	54	21	3	61
	Rolnicy	3	22	40	35		55
	Pracujący na własny rach.		52	33	12	4	41
Bierni zawodowo	Renciści	3	13	55	21	8	83
	Emeryci		24	44	25	8	230
	Uczniowie i studenci	4	40	48	8		74
	Bezrobotni	1	25	37	36		63
	Gospodynie domowe i inni	8	34	28	23	7	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	37	47	10	2	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	49	36	13		72
	sekt. pryw. poza rolnict.	4	48	34	11	2	221
	prywatnym gosp. rolnym	4	20	41	35		53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	1	24	34	37	4	193
	501-750		26	50	23	1	158
	751-1000	2	35	43	15	5	178
	1001-1500	8	39	35	13	4	137
	Powyżej 1500 zł	6	52	33	4	5	119
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	17	37	39	5	146
	Średnie	1	26	48	21	4	486
	Dobre	7	45	35	10	3	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	7	21	33	34	5	64
	Raz w tygodniu	2	27	46	21	4	529
	1-2 razy w miesiącu	2	34	42	20	2	169
	Kilka razy w roku	3	46	35	14	2	185
	W ogóle nie uczestniczy	5	45	30	11	9	98
Poglądy polityczne	Lewica	4	34	48	10	4	141
	Centrum	2	35	41	19	3	283
	Prawica	5	39	38	14	3	317
	Trudno powiedzieć	2	23	41	29	6	305

Tabela 4

		Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?					Liczba osób
		Bardzo poważnie się z tym liczę	Raczej tak	Raczej nie	Nie, to mało prawdopodobne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		6	24	37	27	6	472
Płeć	Mężczyźni	6	23	39	25	7	262
	Kobiety	6	25	36	29	3	210
Wiek	18-24 lata	5	27	50	14	4	45
	25-34	5	29	35	24	6	139
	35-44	6	23	35	32	4	118
	45-54	9	22	39	24	6	119
	55-64	6	16	34	36	8	40
	65 lat i więcej		13	39	48		11
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	23	28	31	10	160
	Miasto do 20 tys.	5	19	42	31	3	57
	20-100 tys.	4	28	37	29	1	90
	101-500 tys.	4	27	45	20	5	79
	501 tys. i więcej mieszk.	6	23	46	20	5	86
Wykształcenie	Podstawowe	7	23	40	22	8	40
	Zasadnicze zawodowe	5	28	30	27	10	136
	Średnie	9	24	41	23	3	183
	Wyższe	2	20	40	34	3	114
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	12	43	37	2	70
	Średni personel, technicy	4	25	42	28		36
	Pracownicy adm.-biurowi	5	29	44	22	1	58
	Pracownicy usług	11	31	35	20	3	64
	Robotnicy wykwalifikowani	5	34	33	19	8	107
	Robotnicy niewykwalifik.	15	24	48	3	10	42
	Rolnicy		10	27	60	3	48
	Pracujący na własny rach.	3	20	33	32	12	38
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	6	24	41	27	3	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	24	43	19	9	72
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	27	36	22	7	221
	prywatnym gosp. rolnym		12	28	57	3	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7	28	29	25	10	72
	501-750	3	31	38	20	8	64
	751-1000	9	21	34	36		76
	1001-1500	5	23	35	34	4	61
	Powyżej 1500 zł		11	59	27	3	82
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	25	29	19	13	44
	Średnie	6	32	31	23	7	200
	Dobre	4	17	45	31	3	228
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		17	60	22		13
	Raz w tygodniu	6	23	33	30	9	216
	1-2 razy w miesiącu	7	22	42	25	4	91
	Kilka razy w roku	6	25	39	26	4	110
	W ogóle nie uczestniczy	4	37	41	18		42
Poglądy polityczne	Lewica	5	23	40	27	5	61
	Centrum	3	20	45	28	4	138
	Prawica	5	23	41	26	5	152
	Trudno powiedzieć	11	31	24	25	9	122